

Datum
2023-06-14

Vår ref:
Anders
Persson

Er ref:
Boverket dnr
29/2022 samt
30/2022

Boverket
remiss@boverket.se

Innovationsföretagens remissvar avseende Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö (dnr 29/2022) respektive säkerhet vid användning av byggnader (dnr 30/2022)

Innovationsföretagen tackar för möjligheten att lämna remissyttrande på ovan nämnda förslag till föreskrifter. Innovationsföretagens synpunkter lämnas på en övergripande generell nivå kring hur väl Boverket lyckats uppfylla målet med den regelmodell som tagits fram i arbetet. Vi har uppmanat våra medlemsföretag och experter, som aktivt har varit delaktiga i utvecklingsarbetet, att inkomma med synpunkter på regelverken på detaljnivå samt att föreslå förändringar eller peka på eventuella konsekvenser en specifik regelutformning kan få. Då det totala regelverket och den expertkompetens som krävs för att fånga helheten är omfattande har Boverket en viktig roll i att göra kloka avväganden kopplat till de synpunkter som inkommer.

Innovationsföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisationen för arkitekt- och ingenjörföretag. Vi samlar 850 företag med cirka 40.000 medarbetare i en bransch som skapar innovativ design för smarta samhällen.

Innovationsföretagens synpunkter i korthet

- Innovationsföretagen ställer sig positiv till Boverkets ambitioner och den nya regelmodellen med tydliga, verifierbara funktionskrav. Men, Boverket har inte nått hela vägen fram när det gäller enhetlighet i regelverket. En kontinuerlig utveckling bör därför fortsatt ske.
- Minskad detaljreglering innebär en strukturell omställning för sektorn med förändrade rollfördelningar och ansvar. Det kommer krävas tid och ekonomiska resurser från både det offentliga och näringslivet för att få detta på plats.
- Förutsättningar för flexibelt nyttjande av den byggda miljön är en avgörande faktor. Om funktionskraven uppfylls vid ombyggnation eller ändrad användning bör inte kravnivån vara samma som vid nybyggnation

- Risk för olika tolkningar av regelverk kan undvikas via en utvecklad kontroll och verifieringsprocess, digitala verifieringsmodeller och system för tredjepartskontroll.
- Risken för detaljreglering via standardisering måste motverkas via en tydlighet i vägledning där alla lösningar som uppfyller funktionskraven oavsett existerande standarder och branschpraxis ska kunna godkännas.

Innovationsföretagens synpunkter

Bakgrund

Remissen av nya föreskrifter är en del i Boverkets arbete med att ta fram en ny regelmodell och regeringsuppdraget Möjligheternas byggregler. Den modell som Boverket arbetat fram innebär att reglerna ska formuleras som teknik- och materialneutrala verifierbara funktionskrav.

Den nya strukturen ska bestå av enbart bindande regler och inte längre innehålla allmänna råd eller hänvisningar till standarder. Reglerna ska vara funktionskrav där reglerna anger vilka funktioner en färdig byggnad ska uppfylla i stället för hur byggandet ska utföras. Reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Övergångstiden, den tid då de nuvarande reglerna fortfarande kommer att gälla, föreslås vara ett år. De nuvarande reglerna kommer alltså kunna tillämpas fram till och med den 1 juli 2025.

Ambition och regelmodell driver utvecklingen i rätt riktning

Innovationsföretagen anser att den föreslagna regelmodellen i huvudsak är bra och de förändringar som denna regelmodell kan medföra är ett steg i rätt riktning mot ett förenklat och konsekvent regelverk. Innovationsföretagen anser dock att Boverket inte fullt ut uppnått målen med den nya regelmodellen och att ett fortsatt förenklings- och revideringsarbete krävs.

Det finns en stor förväntan på att Möjligheternas byggregler ska leda till en bättre flexibilitet och skapa utrymme för innovation och nytänkande. I delar har Boverket lyckats åstadkomma detta, men det brister i delar när det gäller att hålla en enhetlig struktur och vi ser att detaljeringsgraden skiljer sig åt mellan olika delar i regelverket.

I grunden är en tydligare rollfördelning mellan staten och samhällsbyggnadssektorn bra. Så även en stärkt och förtydligad rollfördelning mellan sektorns aktörer. Långsiktigt så behöver det vara upp till byggherren, arkitekten och ingenjörsföretagen att avgöra vad som är en god funktion och vad som uppfyller samhälleliga minimikrav samt hur olika funktionskrav kan uppfyllas. Detta kommer att driva utvecklingen i rätt riktning och bidra till ökad kunskap, högre produktivitet och bättre lösningar.

Innovationsföretagen har förståelse för att detta är ett genomgripande arbete och att det har varit utmanande för Boverket att hålla en enhetlig linje. Det är därför av största vikt att Boverket har en långsiktig plan kring hur förbättringar och förenklings- och revideringsarbete kan genomföras över tid.

Minskad detaljreglering innebär en strukturell omställning för sektorn

Nya och mer öppna regelverk med tydliga funktionskrav kan vara utmanande för en sektor som under lång tid har arbetat under mer detaljutformade regelverk eller där allmänna råd i sin tillämpning har fungerat som kravställande. Det kommer därför att krävas stora investeringar i tid och pengar från Boverket, näringslivet och det offentliga i att sprida kunskap, förändra roller, utveckla standarder och metodik för att uppnå syftet med Möjligheternas byggregler. Det är därför viktigt att vi gemensamt utvecklar och investerar i de strukturer för samverkan vi redan fått på plats för att vända den oro som finns, till att skapa trygghet och engagemang kring de möjligheter som förändringen ska bidra till. Här måste betonas att sektorn består av tusentals, ofta små, aktörer som behöver utbildas och kunskap som behöver nyttiggöras för att förändringarna ska ge avsett resultat.

Flexibelt nyttjande av den byggda miljön är en avgörande faktor

Det saknas ett helhetstänk kring flexibla lösningar, flexibel användning och hur byggandet ska kunna vara en del i en resursmedveten och cirkulär ekonomi. Dels måste det som byggs idag vara hållbart över tid vilket ställer krav på flexibilitet och förändrad användning av byggandet. Dels måste förutsättningar skapas för att kunna återbruka när större ombyggnationer och förändringar behöver ske. Förutsättningar för detta finns i grunden när bedömningen av krav- och funktionsuppfyllnad överlämnas till marknaden. Och till exempel tredjepartskontroller. Så länge funktionen enligt det nya regelverket uppfylls borde inte kravnivån vid ombyggnation eller ändrad användning ligga på samma nivå som vid nybyggnation. Möjligheternas byggregler bör även på detta område skapa förutsättningar för ett resursmedvetet helhetstänk. Och ambitionen behöver förtydligas i konsekvensanalysen.

Risk för olika tolkning av regelverk

Det finns en risk att tolkningar och bedömningar blir olika beroende på vilken handläggare och i vilken kommun ett projekt genomförs. Det är därför av mycket stor vikt att vägledningen utformas på ett sådant sätt att den riskbedömning som görs i varje enskilt fall inte leder till helt olika bedömningar. En utvecklad kontroll och verifieringsprocess, digitala verifieringsmodeller och system för tredjepartskontroll skulle kunna råda bot på detta.

Risken för detaljreglering via standardisering

Innovationsföretagen ser även en uppenbar risk att standardisering kan leda till ökad detaljreglering i annan form. För att motverka detta krävs en tydlighet i vägledning kring att alla lösningar som uppfyller funktionskraven oavsett existerande standarder och branschpraxis ska kunna godkännas. Även detta ska skapa utrymme för innovation och nya lösningar. Det ställer också stora krav på standardiseringsarbete och representation i tekniska kommittéer så att standarder inte utformas konkurrenshämmande och att genomgripande konsekvensanalyser görs kring standarders påverkan vad gäller kostnad och funktion för helheten.

Avslutande kommentarer

Innovationsföretagen vill avslutningsvis betona att de regelverkeförändringar som sker kommer i förlängningen innebära stora strukturella förändringar i samhällsbyggnadssektorn. Förändringar som är nödvändiga för att vi ska kunna öka produktivets- och innovationstakten i sektorn. Självklart finns det en risk att ett friare och mer funktionsinriktat regelverk kan missbrukas. Men den risken finns redan idag. Långsiktigt kommer dock förändringarna leda till ökat kunnande och skapar förutsättningar för ökad kvalitet, långsiktighet och bättre produktivitet i sektorn. Det kommer att krävas en förbättrad och utökad dialog med bygglovshandläggare, en utvecklad process och ett tydligt oberoende mandat samt roller för verifiering och kontroll. Därutöver kommer det att krävas en ökad respekt och förståelse för yrkeskunnandet hos de aktörer; planerare, arkitekter och ingenjörer som i tidigt skede ska ta fram underlagen för projektet. De underlag och det yrkeskunnande som ska avlasta kommunernas hantering och ligga till grund för byggnadsnämnders godkännande samt projektens genomförande.

Innovationsföretagen står självfallet till förfogande för förtydliganden och fortsatt dialog.

14 juni 2023

INNOVATIONSFÖRETAGEN

Anders Persson
Näringspolitisk chef